

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 246/2025-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 19CoP/101/2024-1384 z 3. decembra 2024 v spojení s opravným uznesením č. k. 19CoP/101/2024-1391 zo 17. decembra 2024 a postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, takto

rozhodol:

- Ústavnú sťažnosť **odmieta**.
- Návrhu na odklad vykonateľnosti **nevýhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. januára 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie rodinného života podľa čl. 8 dohovoru, ako aj základného práva sťažovateľky 1 na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a základného práva sťažovateľky 2 na osobitnú ochranu detí podľa čl. 41 ods. 1 ústavy uzneseniami všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľky navrhujú napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhujú odložiť vykonateľnosť napadnutých uznesení.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých uznesení a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva, že Mestský súd Košice uznesením sp. zn. 16P/61/2022 zo 14. októbra 2024 rozhodol o návrhu otca maloletej sťažovateľky 2 na nariadenie neodkladného opatrenia v konaní o úpravu výkonu

rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu tak, že nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne upravil styk otca s maloletou za prítomnosti matky (sťažovateľky 1) takto: každý pondelok od 15.00 h do 18.00 h, každú stredu od 16.00 h do 18.00 h a každý piatok od 15.00 h do 18.00 h (výrok I), rodičov maloletého dieťaťa zaviazal v prípade, že sa stretnutie zo závažných dôvodov nebude môcť uskutočniť, oznámiť druhému rodičovi túto skutočnosť najneskôr 24 hodín pred začiatkom styku, inak bezprostredne po tom, čo vznikne dôvod, pre ktorý sa stretnutie nebude môcť uskutočniť (výrok II), a rozhodol, že toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vedeného na mestskom súde pod sp. zn. 16P/61/2022 (výrok III).

3. Proti uzneseniu mestského súdu podala sťažovateľka 1 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 19CoP/101/2024-1384 z 3. decembra 2024 tak, že dočasne upravil styk otca so sťažovateľkou 2 v totožných termínoch ako mestský súd, avšak bez prítomnosti matky a zároveň uložil sťažovateľke 1 povinnosť maloletú na styk s otcom riadne pripraviť a maloletú mu v čase určenom na začatie styku s ním odovzdať v mieste bydliska maloletej, kde ju otec po uplynutí určeného času na styk s ňou odovzdá späť matke. Opravným uznesením opravil výrok napadnutého uznesenia, ktorý má správne znieť tak, že ním mení uznesenie súdu prvej inštancie tak, že nariaduje neodkladné opatrenie v znení v ňom uvedenom. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že, vychádzajúc zo skutočností osvedčených v predmetnej veci (styk otca s maloletou sa realizoval aj pred nariadeným neodkladným opatrením, ale na nepravidelnej báze; podľa matky otec prichádza na stretnutia neskoro, prípadne ich ruší kvôli pracovným povinnostiam, o maloletú skutočný záujem nemá; podľa otca matka určuje podmienky stretnutia, zasahuje do jeho rodičovských práv, ktoré neprimeraným spôsobom obmedzuje, jej prítomnosť na stretnutiach s maloletou považuje za kontraproduktívnu; otec opakovane deklaruje záujem sa so svojou maloletou dcérou stretávať v čo najväčšej možnej miere a rozvíjať svoj vzťah s ňou; vzťahy medzi rodičmi maloletej sú narušené v dôsledku rozchodu rodičov ako životných partnerov a je otázne, do akej miery si dokážu vychádzať v ústrety, pokiaľ ide o realizáciu styku otca s maloletou), je v zhode so súdom prvej inštancie v tom, že je dôvodné nariadiť neodkladné opatrenie, ktoré bude upravovať styk otca s maloletou dcérou do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Krajský súd tiež prihliadol na dĺžku meritórneho konania, ktoré na súde prvej inštancie trvá viac ako 2 roky, pričom toho času sa vykonáva znalecké dokazovanie, takže je otázne, či právoplatné skončenie tohto konania možno očakávať v dohľadnej dobe. Podľa názoru krajského súdu, pokiaľ bude existovať súdna úprava styku otca s maloletou, môže to prispieť k eliminácii konfliktov medzi rodičmi, ktorých komunikácia je komplikovaná. Odvolací súd zohľadnil aj vyjadrenie kolízneho opatrovníka maloletej, ktorý odporúčal prijať úpravu styku otca s maloletou. Pokiaľ ide o prítomnosť matky na stretnutiach, odvolací súd zohľadnil tvrdenia matky, že otec nedostatočne javí záujem o maloletú dcéru, počas stretnutí je na mobile, prípadne spí, ako aj tvrdenia otca, ktorý prítomnosť matky na stretnutiach s maloletou považuje za kontraproduktívnu a rušivú. V tejto súvislosti uviedol, že v prípade, že styk otca s maloletou sa bude realizovať bez prítomnosti matky, bude celá starostlivosť o maloletú výhradne na otcovi, ktorý sa maloletej dcére bude môcť riadne venovať a rozvíjať svoj vzťah s ňou tak, ako to deklaruje, pričom takáto úprava styku, t. j. bez prítomnosti matky, môže rovnako prispieť k zmierňovaniu napätia počas stretnutí otca s maloletou, keď napätie medzi rodičmi a ich konfliktný vzťah nepochybne vplýva aj na maloletú a môže ju vystavovať konfliktu lojality či znižovať kvalitu jej času stráveného s otcom.

II.

Argumentácia sťažovateľiek, vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľiek

4. Proti napadnutému uzneseniu, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie, v spojení s opravným uznesením a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, podali sťažovateľky túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú:

a) Krajský súd konal o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bez splnenia procesných podmienok, t. j. bez predloženia splnomocnenia na zastupovanie otca právnym zástupcom v zákonom predpísanej forme napriek výzve krajského súdu na jeho predloženie. Postup krajského súdu sťažovateľky považujú za extrémne arbitrárny a nezlučiteľný s princípmi spravodlivého súdneho konania, ktorého imanentnou súčasťou je oprávnenie účastníkov predpokladať, že súd bude aplikovať platné a účinné právne predpisy. Na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že v predmetnej veci ide o konanie, ktoré možno začať bez návrhu, a aj neodkladné opatrenie možno nariadiť bez návrhu, ak to vyžaduje verejný záujem. V uvedenej veci však krajský súd konal o konkrétnom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol podaný právnym zástupcom otca maloletej.

b) Sťažovateľky poukazujú na existenciu pochybností o skutočnom dátume vydania napadnutého uznesenia, ktoré vyplývajú z chronológie zaradenia dokumentov v elektronickom súdnom spise, ako aj zo skutočnosti, že v jeden deň malo dôjsť k zmene členky senátu, ako aj k vydaniu napadnutého uznesenia. Uvedené tak vyvoláva zásadné pochybnosti aj o tom, kedy k zmene členky senátu skutočne došlo. Ak malo byť napadnuté uznesenie vydané 3. decembra 2024, potom je nevysvetliteľné, z akého dôvodu sa v zázname o zmene zloženia senátu datovaného 3. decembra 2024, z ktorého vyplýva, že u JUDr. Antónie Kandravej, členky senátu, existujú dôvody prerozdelenia veci, a to rekondičný pobyt v trvaní od 2. decembra 2024 do 6. decembra 2024 a čerpanie dovolenky od 9. decembra 2024 do 13. decembra 2024, uvádza neprítomnosť JUDr. Antónie Kandravej aj v dňoch 9. až 13. decembra 2024. Je vylúčené, aby 3. decembra 2024, keď predsedníčka senátu a zároveň sudkyňa spravodajkyňa údajne podpisovala záznam o zmene zloženia senátu, nemala vedomosť o tom, že v ten istý deň dôjde k rozhodnutiu o odvolaní matky. Údaj o neprítomnosti JUDr. Antónie Kandravej v dňoch 9. až 13. decembra 2024 je v takom prípade nelogický a posilňuje pochybnosti o tom, že rozhodnutie napadnuté touto ústavnou sťažnosťou bolo skutočne vydané 3. decembra 2024. Napriek skutočnosti, že napadnuté uznesenie malo byť vydané 3. decembra 2024, v jeho odôvodnení reaguje krajský súd na podanie sťažovateľky 1 z 11. decembra 2024, ktoré bolo v rovnaký deň krajskému súdu aj doručené. Je teda zrejmé, že uznesením z 3. decembra 2024 nemohol krajský súd reagovať na podanie, ktoré bolo doručené súdu 11. decembra 2024, teda 8 dní po jeho vydaní. Keďže súd bol pri vydávaní rozhodnutia viazaný stavom v čase jeho vydania, nie je možné, aby zároveň v odôvodnení jeho rozhodnutia reagoval na skutočnosti, ktoré nastali (údajne) po vydaní tohto rozhodnutia.

c) Ako porušenie základného práva sťažovateľky 1 podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru hodnotí aktivistický prístup krajského súdu, ktorý upravil styk otca s maloletou nad rámec toho, čo otec žiadal, a v rozpore s tým, čo považovala sťažovateľka 1 za súladné s najlepším záujmom maloletej. Vzhľadom na to, že v danom prípade nebola osvedčená ujma hroziaca maloletej v prípade, že súd bezodkladne nezasiahne do úpravy výkonu rodičovských práv mimo rámca, na ktorom sa rodičia zhodli, pred zistením skutočného stavu veci, jeho zásah

nie je nevyhnutným, a preto ho nemožno ani považovať za zlučiteľný so základnými právami sťažovateľky 1.

d) Porušenie základného práva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru vidí sťažovateľka 2 v tom, že krajský súd nariadil neodkladné opatrenie vo forme styku sťažovateľky 2 s otcom, ktorá sa dosiaľ nerealizovala, napriek tomu, že nemal dostatočne zistené okolnosti ako rozsah a forma styku sťažovateľky 2 s otcom, vplyv a priebeh tohto styku na sťažovateľku 2, ako aj schopnosť vnímať potreby sťažovateľky 2, ktoré sú predmetom znaleckého dokazovania v konaní vo veci samej. Za uvedeného stavu v situácii, keď je nesporné, že sa sťažovateľka 2 s otcom pravidelne stretáva, neexistoval ani dôvod na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd výrazným spôsobom rozšíril styk sťažovateľky 2 s otcom tak, ako to urobil súd prvej inštancie.

5. K ústavnej sťažnosti sa na základe výzvy ústavného súdu v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti vyjadril krajský súd, ktorý uviedol, že úvahy obsiahnuté v dôvodoch napadnutého uznesenia vychádzajú z konkrétnych okolností prípadu, sú logické, majúce oporu v obsahu spisového materiálu. Senát odvolacieho súdu vyhodnotil tie skutočnosti, ktoré boli relevantné pre rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie a napadnutým rozhodnutím sledoval najlepší záujem maloletého dieťaťa. Obsah napadnutého uznesenia považuje za zákonný, preskúmateľný a nearbitrárny. K vyčítaným nedostatkom napadnutého uznesenia sa vyjadrila aj predsedníčka senátu, ktorá k porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že neboli splnené procesné podmienky, keď odvolací súd konal so zástupcom, ktorý sa nepreukázal platným plnomocenstvom, poukázala na to, že civilné mimosporové konanie je ovládané princípom materiálnej pravdy a vyššie súdne authority vyčítajú nižším súdom prehnaný formalizmus, ktorý je niekedy v rozpore s ústavným právom na spravodlivý proces. Keďže v tomto prípade ide o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu, pričom odvolacie konanie iniciovala matka, nie otec, z procesného hľadiska musel odvolací súd odvolanie matky prejednať aj v prípade, keby otec nebol zastúpený vôbec. Aj keď právny zástupca otca nepredložil plnomocenstvo v súdom stanovenej lehote, predložil ho 19. decembra 2024. V súvislosti s námietkou sťažovateľiek, podľa ktorej odvolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia reaguje na podanie doručené súdu po jeho vydaní, poukázala na to, že 3. decembra 2024 senát odvolacieho súdu rozhodol tak, ako je uvedené v zápisnici o hlasovaní, pričom súdne rozhodnutie nemusí byť vyhotovené v rovnaký deň, ako bolo vydané alebo vyhlásené; zákon pri rôznych typoch rozhodnutí ukladá rôzne lehoty na ich vyhotovenie. Odvolací súd v odôvodnení uznesenia reagoval na procesný úkon sťažovateľky 1 urobený po vydaní napadnutého uznesenia bez toho, aby to malo vplyv na samotné rozhodnutie. Úpravu styku odvolací súd vyhodnotil za zhodnú s najlepším záujmom dieťaťa, pričom nijako nevybočil z rámca svojej právomoci, keďže v tomto type konaní sa neuplatňuje zásada *ne ultra petitem* a súdy vyhodnocujú najlepší záujem dieťaťa podľa svojej úvahy, pričom nie sú viazané návrhmi a predstavami účastníkov konania. K postupu krajského súdu v súvislosti so zmenou členky senátu uviedla, že k zmene v zložení senátu došlo v súlade s rozvrhom práce na rok 2024 v aktuálnom znení, bodmi 5.5.1, 5.5.5 – senát 19CoP, tabuľková časť, bod B1 3. decembra 2024 a v novom zákonnom zložení rozhodol senát o podanom odvolaní v ten istý deň. Dôvodom zmeny členky senátu bola jej ospravedlnená neprítomnosť, pričom táto zmena nevykazuje znaky svojvoľného výberu či účelového spôsobu obsadenia vo veci rozhodujúceho senátu. Záznam bol vyhotovený 3. decembra 2024 a podpísaný predsedníčkou

senátu v ten istý deň. Z priloženej kópie z registra krajského súdu týkajúcej sa veci sp.zn.19CoP/101/2024 vyplýva, že v registri bola už uvedená zmena člena senátu zapísaná 4. decembra 2024 o 16:04:22 h a aktualizovaná 4. decembra 2024 o 16:04:44 h asistentkou senátu 19CoP. Pochybnosti sťažovateľiek o tom, že neodkladné opatrenie bolo skutočne nariadené 3. decembra 2024 s poukazom na to, že na zázname z 3. decembra 2024 o zmene členky senátu JUDr. Antónie Kandravej existujú dôvody prerozdelenia veci aj od 9. decembra 2024 do 13. decembra 2024, nielen od 2. decembra 2026 do 6. decembra 2024, nie sú preukázané.

6. Sťažovateľky vo svojej replike zotrvali na dôvodoch ústavnej sťažnosti a ďalej uviedli, že obrana krajského súdu o tom, že v čase vypracovávaní písomného vyhotovenia jeho uznesenia už splnomocnením právneho zástupcu otca v zákonom predpísanej forme disponoval, neobstojí, keďže z § 217 ods. 1 v spojení s § 234 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) vyplýva, že pre uznesenie je rozhodujúci stav v čase jeho vydania. Zopakovali, že neexistovala žiadna potreba zasiahnuť neodkladným opatrením do výkonu rodičovských práv takým spôsobom, ako to krajský súd urobil v napadnutom uznesení. Ani samotná skutočnosť, že súd v mimosporovom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov konania, ho ešte neoprávňuje k takému zásahu bez dôvodov, ktoré prevažujú nad základným právom rodičov na starostlivosť o maloleté deti. V takom prípade by súd musel jasne identifikovať konkrétny aspekt najlepšieho záujmu dieťaťa, s ktorým v rozpore je konsenzus rodičov v otázke starostlivosti o maloleté deti. Krajský súd neodpovedal na námietky spočívajúce v tom, že v konaní nebolo ani len osvedčené, že by, či už súdom prvej inštancie, alebo odvolacím súdom, nariadená úprava styku zabezpečovala najlepší záujem maloletého dieťaťa, a to osobitne, nie v kontexte dôkazov predložených sťažovateľkou 1, o tom, že sa styk maloletej s otcom pravidelne uskutočňoval aj bez nariadenia neodkladného opatrenia, ako aj o tom, že otec maloletej ani po nariadení neodkladného opatrenia mestským súdom rozsah styku ním samým navrhovaný nevyužíval.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie práva na rešpektovanie rodinného života (čl. 8 dohovoru) a základného práva sťažovateľky 1 na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu podľa (čl. 41 ods. 4 ústavy) a základného práva sťažovateľky 2 na osobitnú ochranu detí (čl. 41 ods. 1 ústavy) napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie, v spojení s opravným uznesením.

III.1. K aplikovateľnosti záruk obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 dohovoru:

8. V úvode tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd považoval s prihliadnutím na predmet konania o ústavnej sťažnosti (udržateľnosť rozhodnutia všeobecného súdu o nariadení neodkladného opatrenia) za nevyhnutné vyjadriť sa k aplikovateľnosti záruk obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 dohovoru v konkrétnych okolnostiach prejednávanej veci.

9. Ústavným súdom už bolo opakovane judikované, že rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v súdnom konaní možno považovať predovšetkým za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 222/04, II. ÚS 37/00, II. ÚS 46/00,

I. ÚS 46/00). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (k tomu pozri napr. rozhodnutia ESLP citované vo veciach sp. zn. IV. ÚS 213/2020 a IV. ÚS 165/2020)] nie každým neodkladným opatrením sa rozhoduje o právach a záväzkoch občianskej povahy. Aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru je pritom závislá od splnenia určitých podmienok. Po prvé, právo, ktoré je predmetom hlavného konania i konania o nariadení neodkladného opatrenia, musí byť právom občianskym v autonómnom význame tohto pojmu. Po druhé, nevyhnutné je skúmať povahu neodkladného opatrenia, jeho cieľ, účel a dopad na predmetné právo. Vo všetkých prípadoch, keď možno považovať za preukázané, že neodkladným opatrením bolo fakticky rozhodnuté o občianskom práve alebo záväzku bez ohľadu na dĺžku jeho trvania, je čl. 6 dohovoru použiteľný (rozsudok veľkého senátu z 15. 10. 2009 vo veci Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06, § 84 – § 85).

10. V prejednávanej veci je predmetom konania vedeného pred všeobecnými súdmi rozhodovanie vo veci neodkladného opatrenia dotýkajúceho sa výkonu rodičovských práv, úpravy styku rodiča s dieťaťom. Ide teda o oblasť upravenú normami rodinného práva, pričom predmetom meritórneho rozhodovania je úprava styku otca s maloletou sťažovateľkou 2. V autonómnom ponímaní ide nepochybne o oblasť spadajúcu pod výraz práva a záväzky občianskej povahy.

11. Pokiaľ ide o druhú podmienku, ktorej splnenie sa vyžaduje pre aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na prejednávaný prípad, ústavný súd konštatuje, že aj táto je v konkrétnych okolnostiach veci splnená. Neodkladné opatrenie má podľa názoru ústavného súdu priamy (aj keď len dočasný) dopad na občianske právo tvoriace predmet meritórneho (hlavného) konania. Neodkladné opatrenie plní primárne regulatívnu funkciu vo vzťahu k predmetu prejednávanému v (prípadnom) hlavnom konaní (meritum veci). Požadovaným neodkladným opatrením sa otec maloletej domáhal dočasného styku s maloletou do rozhodnutia vo veci samej. Nariadenie neodkladného opatrenia preto zasahuje do postavenia sťažovateľky 1 ako druhého rodiča, ako aj postavenia maloletej sťažovateľky 2. Za týchto okolností je na mieste uplatniť názor, podľa ktorého sa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konkrétnych okolnostiach veci v konaní o neodkladnom opatrení aplikuje.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces:

12. Vo vzťahu k namietanému uzneseniu krajského súdu ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že k preskúmvaniu uznesení o nariadení neodkladného opatrenia ústavný súd pristupuje zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými sa rozhodlo o neodkladných opatreniach, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania spravidla nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd k zrušeniu uznesenia o neodkladnom opatrení pristupuje len za celkom výnimočných okolností; iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (I. ÚS 19/2020, II. ÚS 435/2021, III. ÚS 193/2022). Aj v konaní o neodkladnom opatrení však musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení musí mať predovšetkým zákonný podklad,

musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (II. ÚS 427/2022, III. ÚS 192/2022, III. ÚS 643/2022).

13. Ústavný súd pritom opakovane zdôrazňuje, že k prieskumu súdnych rozhodnutí v rodinnoprávných veciach pristupuje zvlášť rezervovane, pretože rozhodovanie v týchto právnych veciach sa odvíja od zisťovania a posudzovania skutkových okolností a otázok pred všeobecnými súdmi, ktoré ústavný súd s ohľadom na svoje postavenie nemôže nahrádzať. Je totiž práve na všeobecných súdoch, aby posúdili konkrétne a aktuálne okolnosti každého jednotlivého prípadu a prijali tomu zodpovedajúce rozhodnutia.

14. Z uvedeného tak vyplýva, že povaha neodkladného opatrenia a tiež predmet samotného konania vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa vedú ústavný súd k určitej zdržanlivosti, no nevylučujú, že i v predmetnom konaní môže dôjsť k porušeniu práv účastníkov konania, ktoré dosahuje ústavnoprávnu intenzitu. Prieskumná právomoc ústavného súdu sa však sústreďí len na posúdenie toho, či napadnuté rozhodnutie o neodkladnom opatrení nepredstavuje extrémne rozhodnutie založené na svojvôli, resp. iným zásadným spôsobom nezasahuje do základného práva účastníka na súdnu ochranu.

15. Pochybenie ústavnoprávnej intenzity však v prerokúvanej veci sťažovateľiek ústavný súd neidentifikoval.

16. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľiek, v zmysle ktorej mal krajský súd konať o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bez splnenia procesných podmienok, keď rozhodol bez predloženia plnej moci na zastupovanie otca právnym zástupcom v zákonom stanovenej forme napriek výzve krajského súdu na jej predloženie, čo sťažovateľky považujú za postup nezlučiteľný s princípmi spravodlivého súdneho konania, ústavný súd na tomto mieste poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia, v ktorom sa krajský súd s predmetnou námietkou vysporiadal, poukazujúc na judikatúru najvyšších súdnych autorít zaoberajúcu sa otázkou formálnych náležitostí procesných úkonov, podľa ktorej prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný (neadekvátny) tlak na dopĺňanie náležitostí ich procesných úkonov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie je v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. V okolnostiach prerokúvanej veci považuje ústavný súd za relevantné, že v danom prípade odvolacie konanie iniciovala sťažovateľka 1, čo znamená, že z procesného hľadiska musel odvolací súd jej odvolanie prejednať aj v prípade, keby otec nebol zastúpený vôbec. Ani to však nebol tento prípad, keďže krajský súd v čase rozhodovania o odvolaní sťažovateľky 1 nedisponoval „len“ originálom plnej moci udelenej otcom právnemu zástupcovi na jeho zastupovanie v konaní vo veci samej v listinnej podobe, resp. v elektronickej podobe podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov. V danom prípade ide pritom o typ konania nevyžadujúci obligatórne právne zastúpenie účastníkov konania. Pokiaľ, vychádzajúc z uvedených okolností, krajský súd vyhodnotil, že špecifikovaný formálny nedostatok procesného plnomocenstva nepredstavuje absenciu procesnej podmienky konania, a vo veci konal a aj o nej rozhodol, ústavný súd nepovažuje jeho postup za arbitrárny či porušujúci právo sťažovateľiek na spravodlivé súdne konanie.

17. V ústavnej sťažnosti sťažovateľky tiež vyjadrili pochybnosti o dátume vydania napadnutého uznesenia, ktoré majú vyplývať jednak z chronológie zaradenia dokumentov v elektronickom súdnom spise, ako aj zo skutočnosti, že v jeden deň malo dôjsť k zmene členky senátu, ako aj k vydaniu napadnutého uznesenia. V súvislosti s tým vyjadrili pochybnosť aj o skutočnom dátume zmeny členky senátu, ktorú vidia v tom, že v zázname o zmene zloženia senátu z 3. decembra 2024 je uvedená neprítomnosť členky senátu JUDr. Antónie Kandravej aj v dňoch 9. až 13. decembra 2024. Vo vzťahu k uvedeným námietkam ústavný súd poukazuje na vyjadrenie krajského súdu, v zmysle ktorého k zmene v zložení senátu došlo v súlade s rozvrhom práce na rok 2024 v aktuálnom znení, ktorý tiež priloženou kópiou z registra krajského súdu vo veci sp. zn. 19CoP/101/2024 preukázal, že v registri bola zmena člena senátu zapísaná 4. decembra 2024. Pochybnosti sťažovateľiek vychádzajúce len z tej skutočnosti, že na zázname z 3. decembra 2024 o zmene členky senátu JUDr. Antónie Kandravej existujú dôvody prerozdelenia veci aj od 9. decembra 2024 do 13. decembra 2024, nielen od 2. decembra 2024 do 6. decembra 2024, považuje ústavný súd za nedôvodné. Za také hodnotí ústavný súd aj pochybnosti sťažovateľiek o „skutočnom“ dátume vydania napadnutého uznesenia, keďže nemožno považovať za neobvyklé, ak je dokument do súdneho registra zaevidovaný nie v ten istý deň, ako je vyhotovený, ale až o niekoľko dní neskôr. Sťažovateľky v tomto smere nepredložili ústavnému súdu žiadne ústavne relevantné námietky.

18. Sťažovateľky napadnutému uzneseniu vyčítajú aj to, že v jeho odôvodnení krajský súd reaguje na podanie sťažovateľky 1, v ktorom poukazovala na nepredloženie písomného originálu plnomocenstva alebo plnomocenstva v elektronickej podobe na právne zastupovanie otca v konaní doručené krajskému súdu 11. decembra 2024, t. j. 8 dní po jeho vydaní. Možno dať za pravdu sťažovateľkám, že krajský súd pochybil, ak v napadnutom uznesení reagoval na podanie sťažovateľky doručené krajskému súdu až po vydaní napadnutého uznesenia. Nie je však zrejmé, ako malo byť označeným pochybením zasiahnuté do základného práva sťažovateľiek na súdnu ochranu a ich práva na spravodlivé súdne konanie, obzvlášť za situácie, keď ním krajský súd poskytol odpoveď na uplatnenú námietku sťažovateľiek. Ústavný súd uvedené pochybenie nehodnotí ako spôsobilé zasiahnuť do práva sťažovateľiek na spravodlivé súdne konanie, pričom argumenty preukazujúce opak nepredložili ani sťažovateľky v ústavnej sťažnosti. Napokon, ako krajský súd vo svojom vyjadrení uviedol, uvedená okolnosť nemala žiaden vplyv na samotné rozhodnutie.

19. Za absencie okolností, ktoré by dôvodným spôsobom spochybnili ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, je potrebné konštatovať neopodstatnenosť tvrdení o neprípustnom zásahu napadnutým uznesením do procesných práv sťažovateľiek na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť vo veci namietaného porušenia práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.3. K namietanému porušeniu práva na rešpektovanie rodinného života a základných práv na starostlivosť o dieťa a jeho výchovu a na osobitnú ochranu detí:

21. Sťažovateľka 1 namieta aktivistický prístup krajského súdu, ktorý upravil styk otca s maloletou *ultra petito*, a tiež nerešpektovanie atribútu nevyhnutnosti neodkladného opatrenia, keďže v danom prípade nebola osvedčená ujma hroziaca maloletej v prípade jeho nenariadenia. Sťažovateľka 2 namieta, že krajský súd nariadil neodkladné opatrenie vo forme styku, ktorá sa dosiaľ nerealizovala, napriek tomu, že nemal dostatočne zistené skutkové okolnosti, ktoré sú predmetom znaleckého dokazovania v konaní vo veci samej. Zároveň v situácii, keď je nesporné, že sa sťažovateľka 2 s otcom pravidelne stretáva, neexistoval ani dôvod na nariadenie neodkladného opatrenia.

22. V súvislosti s uvedenými námietkami sťažovateľiek ústavný súd už opakovane konštatoval, že akceptuje určité zníženie nárokov na dostatočnosť zistenia skutkového stavu a obsiahlosť právnej argumentácie pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, čo je odôvodnené potrebou rýchleho rozhodnutia o nich na účely účinnej dočasnej úpravy pomerov. Ústavný súd tak v zásade pripúšťa obsahový prieskum rozhodnutí o neodkladných opatreniach len z hľadiska ich zjavnej protiústavnosti a arbitrárnosti. Pred rozhodnutím súdu o neodkladnom opatrení totiž nie je priestor na vykonanie dokazovania v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní, pričom zároveň nesmú existovať vážnejšie pochybnosti o potrebe tejto úpravy, a preto rozsah dokazovania je zúžený vzhľadom na účel a podstatu neodkladného opatrenia (IV. ÚS 230/2022).

23. Charakteristickou črtou rozhodovacieho procesu o neodkladnom opatrení je rýchlosť úpravy pomerov sporových strán, a preto pri tomto rozhodovaní ustupuje požiadavka zistenia skutkového stavu na podklade úplného dokazovania požiadavke rýchlosti, a tým aj účinnosti poskytovanej súdnej ochrany. Ústup od požiadavky dôkladného zistenia skutkového stavu veci, ktorá je napĺňaná práve širokým, no aj časovo náročnejším rozvinutým procesom dokazovania systémom vyjadrení, replík a duplík (čo je typické pre konanie vo veci samej), je potom kompenzovaný dočasnou súdnej ochrany poskytnutej neodkladným opatrením, a teda jej limitáciou právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej (III. ÚS 618/2023).

24. Je pravdou, že základným predpokladom na nariadenie neodkladného opatrenia je existencia potreby bezodkladnej úpravy pomerov medzi stranami alebo obava, že vykonanie exekúcie súdneho rozhodnutia bude ohrozené (§ 325 ods. 1 CSP). Nevyhnutnou podmienkou na nariadenie neodkladného opatrenia je hodnoverné osvedčenie aspoň základných skutočností potrebných pre záver o dôvodnosti a trvaní nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, ako aj dostatočné opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich nevyhnutnosť potreby neodkladnej úpravy pomerov medzi stranami alebo obavy z ohrozenia exekúcie (§ 326 ods. 1 CSP). Hodnoverné osvedčenie dôvodnosti a trvania meritórneho nároku môže navrhovateľ neodkladného opatrenia dosiahnuť najmä relevantnými skutkovými tvrdeniami, listinnými dôkaznými prostriedkami a kvalifikovanou právnou argumentáciou.

25. Podľa názoru ústavného súdu táto potreba v prípadoch rozhodovania o úprave styku rodičov s deťmi neodkladným opatrením je daná už samotným plynutím času v prípadoch, ak dieťa je zverené jednému z rodičov do starostlivosti, pričom druhý rodič sa domáha dočasnej úpravy styku s dieťaťom v rozsahu zodpovedajúcom jeho právam, zohľadňujúc všetky relevantné okolnosti

prípade. V posudzovanom prípade už súd prvej inštancie poukazyval na to, že potreba komplexnej úpravy vyplynula z toho, že dohodou riešený styk nebol komplexný ani v plnej miere rešpektovaný.

26. Z relevantných častí napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd sa s poukazom na konkrétne okolnosti veci plne stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie o splnení podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia v súlade s návrhom otca, ktorým sa upraví styk otca s maloletou dcérou do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Vychádzal pritom z osvedčených skutočností o tom, že styk otca s maloletou sa realizoval aj pred nariadeným neodkladným opatrením, ale na nepravideľnej báze, z deklarovaneho záujmu otca sa so svojou dcérou stretávať v čo najväčšej možnej miere a rozvíjať svoj vzťah s ňou, ako aj narušenosti vzťahu rodičov maloletej. Prihliadol aj na dĺžku meritórneho konania, ktoré na súde prvej inštancie trvá viac ako 2 roky, pričom toho času sa vykonáva znalecké dokazovanie. Neprítomnosť matky pri styku otca s maloletou dcérou odôvodnil v bodoch 27 a 28 napadnutého uznesenia.

27. Z obsahu napadnutého uznesenia tak vyplýva, že dôvodom na okamžitú ingerenciu súdu do pomerov účastníkov bola tá skutočnosť, že rodičia sa v dôsledku ich konfliktného vzťahu dlhodobo nevedia na organizácii styku otca s maloletou dohodnúť, pričom otec súčasne tvrdil, že matka mu v stretávaní s dcérou bráni. Konajúce súdy preto dospeli k záveru, že na zachovanie práva maloletej sťažovateľky 2 na rovnocenný a plnohodnotný kontakt aj s jej otcom bolo nevyhnutné neodkladne upraviť rozsah ich styku.

28. Krajský súd v namietanom rozhodnutí primerane vysvetlil skutočnosti, z ktorých pri svojom rozhodnutí vychádzal. Toto hodnotenie krajského súdu vychádza z miery osvedčenia týchto skutočností s výhradou možnej zmeny nariadeného neodkladného opatrenia alebo iného rozhodnutia vo veci samej v závislosti od ďalšieho dokazovania smerom k rozhodnutiu vo veci samej. Takýto prístup je však nevyhnutným následkom rozhodovania o predbežnej úprave rodičovských práv a povinností, ktorý vylučuje takú mieru zdôvodnenia, dôkaznej istoty a právneho posúdenia, aká je charakteristická pre rozhodnutia vo veci samej.

29. S poukazom na relevantné časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu zastáva ústavný súd názor, že argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Civilného sporového poriadku a Civilného mimosporového poriadku týkajúcim sa predpokladov vydania neodkladného opatrenia. Závery krajského súdu nepovažuje za arbitrárne či svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, teda také, ktoré by mali za následok porušenie práv sťažovateľiek podľa ústavy či dohovoru.

30. Pokiaľ sťažovateľka 1 videla exces v spôsobe realizácie upraveného styku neodkladným opatrením bez jej prítomnosti, čo bolo nad rámec toho, čo požadoval otec, ústavný súd poukazuje na charakter upravovaných právnych vzťahov (výkon rodičovských práv vo vzťahu k maloletým), v rámci ktorých sa neuplatňuje zásada *ne ultra petitem*, ale súdy *ex officio* vyhodnocujú najlepší záujem dieťaťa podľa svojej úvahy, pričom nie sú viazané návrhmi a predstavami účastníkov konania. Vychádzajúc z uvedeného, konštatuje, že pokiaľ krajský súd dospel k záveru, že je potrebné upraviť styk maloletej s otcom bez prítomnosti matky, a to do času rozhodnutia vo veci samej, kde už bude styk rodičov s maloletými upravený natrvalo (do ďalšej relevantnej zmeny pomerov), konal v rámci svojej právomoci v súlade s označenými právami sťažovateľiek.

31. Krajský súd sa pri vydaní napadnutého uznesenia podľa ústavného súdu v dostatočnej miere venoval otázke posúdenia splnenia podmienok na vydanie neodkladného opatrenia, pričom na vec ústavne konformným spôsobom aplikoval príslušné ustanovenia upravujúce procesný inštitút neodkladného opatrenia (§ 324 a nasl. CSP, pozn.). Krajským súdom prijaté závery, v ktorých zjavne prihliadal predovšetkým na najlepší záujem maloletého, vychádzajú z logickej úvahy súladnej so zmyslom a s účelom neodkladného opatrenia, ktorá sa opiera o primerané odôvodnenie a nenesie známky svojvôle.

32. Ústavný súd tak uzatvára, že v danom prípade nezistil žiaden z predpokladov na svoj kasačný zásah. To, že krajský súd (v spojení s mestským súdom) dospel k iným než sťažovateľkami preferovaným záverom, samo osebe dôvodnosť ústavnej sťažnosti založiť nemôže. Ako totiž z uvedeného plynie, ústavný súd nepreskúmava podmienky na (ne)nariadenie neodkladného opatrenia, ale posudzuje len to, či rozhodnutie všeobecného súdu nevybočilo z medzí ústavnosti, čo sa však v prejednávanom prípade sťažovateľiek nestalo.

33. Na podklade uvedených skutočností je napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia, podľa ústavného súdu ústavne udržateľné. Napadnuté uznesenie krajského súdu nie je svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Rovnako nemožno dospieť k záveru, že by nedôvodne neposkytovalo ochranu rodičovským právam matky a maloletej. Námietky sťažovateľiek podľa názoru ústavného súdu nesignalizujú takú príčinnú súvislosť medzi nimi a sťažovateľkami označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.4. K návrhu na odklad vykonateľnosti:

34. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľiek z dôvodov už bližšie ozrejmenej v tomto uznesení ústavný súd ani nemohol vyhovieť ich návrhu na odklad vykonateľnosti, keďže zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu vyplýva (pozri § 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu implicitne prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd návrhu na odklad vykonateľnosti nevyhovel.

35. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľiek v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu